

Christa richt gedenksteen op met

Vandaag komt een grote droom uit voor Christa Tomasen-Heek. Ze viert haar vijftigste verjaardag - wat in haar situatie extra bijzonder is! - en daarbij: haar kersverse boek wordt gelanceerd. Het boek draagt de bijzondere titel 'Mijn leven overhoop'. Je kunt er ook voor kiezen om er een spatie tussen te lezen: 'Mijn leven over hoop'. Christa schreef haar levensverhaal over tranen van groot verdriet over haar leverziekte, het overlijden van haar eerste man, haar kinderloosheid en eetstoornis. Maar ook over vreugdetranen, door haar nieuwe lever, nieuwe liefde en grote geloof in een liefdevolle God.

► Frieda van de Geest

Zeker vijftwintig jaar geleden kreeg Christa al het advies om een boek te schrijven over haar leven. Haar toenmalige afdelingshoofd stelde dit voor, nadat ze gezien had wat Christa allemaal had doorgemaakt. „Ik moest er om lachen. 'Ik kan toch geen boek schrijven, ik heb dyslexie!' Maar ze wist me te overtuigen en ze zou alles er omheen voor me gaan regelen. Dus ik begon met schrijven.”

ERNSTIGE LEVERZIEKTE

Een verhaal had ze wel te vertellen. Toen Christa zeventien was werd er een onbekende leverziekte bij haar geconstateerd. „Als kind was er niks met me aan de hand, ik had een fijne jeugd. Pas in de puberteit begonnen er wat dingen op te vallen. Ik had onder meer last van extreme vermoeidheid en kwam voor onderzoek in het ziekenhuis terecht. Al snel bleek er in mijn hormoonhuishouding iets niet te kloppen. Op een scan zagen ze een kleine lever. Wat er precies aan de hand was, werd maar niet duidelijk. Maar dat ik heel erg ziek was, bleek al snel toen ik een vergiftiging doormaakte.” Christa lag maar liefst drie maanden in het ziekenhuis. Het waren maanden van onderzoek en onzekerheid. Ze werd op een eiwitbeperkend dieet gezet, omdat haar lever eiwitten niet kon verwerken, maar dat was niet voldoende. Een levertransplantatie bleek op termijn de enige oplossing, al was haar lever daar op dat moment nog 'te goed' voor. De volgende jaren probeert Christa een zo normaal mogelijk leven te leiden. „Ik was nog wel een puber, hoor. Ik leefde niet al te gezond en ging net als iedereen stappen in het weekend. Wel was ik altijd moe. Dat ik om twaalf uur thuis moest zijn van mijn ouders, vond ik niet erg, want dan was ik al helemaal op.”

Het was belangrijk dat Christa eiwitten zoveel mogelijk vermeed, om vergiftiging te voorkomen. Maar juist dat vond ze lastig. „Mijn lichaam deed niet wat ik wilde. Ik had geen controle

meer en begon me af te zetten. Zo is mijn eetstoornis begonnen,” vertelt ze. „Ik ging 's nachts mijn bed uit om stiekem te eten. Koek, snoep, vooral dingen die ik niet mocht. Ik heb altijd gedacht dat het gewoon een foute gewoonte was, maar inmiddels is me duidelijk dat ik het uit protest deed.”

DE JUISTE TIJD

In 1995 vindt de levertransplantatie plaats. Dit ging niet zonder slag of stoot. „Maar hij zit er nog steeds. In 2020 vierde ik mijn 25-jarige transplantatiefeestje. Hij doet het goed!” Er was in elk geval al genoeg stof om een boek over te schrijven. Op aanraden van haar afdelingshoofd gaat Christa aan de slag. „Maar ik wist helemaal niet wat 'boekschrijven' was en worstelde met details. Ik wilde alles perfect chronologisch, maar een boek is geen verslag. Ik schoof het weer aan de kant. Het was er nog niet de tijd voor.”

'IK WIL ZO GRAAG IETS NALATEN. JUUST OOK OMDAT IK ZELF GEEN KINDEREN HEB GEKREGEN..'

Jaren later was het ineens wél de juiste tijd. „Het idee van een boek is altijd blijven rondzingen. Niet om het zelf te schrijven, dat had ik uit mijn hoofd gezet. In 2019 ontmoette ik via een vriendin een bijzondere vrouw: Liz Berghuis. Zij vertelde over het plaatsen van gedenkstenen, een Bijbelse gewoonte om kinderen te herinneren aan de beloftes die God had gedaan in het voorgeslacht. Wij mogen nog steeds gedenkstenen plaatsen, om hiermee te getuigen van Gods werk in ons leven. Een boek over je leven kan ook zo'n gedenksteen zijn. Ik vond het een mooie gedachte om deze te plaatsen voor mijn neefjes en nichtjes, waar ik een bijzondere band mee heb. Ik wil zo graag iets nalaten. Juust ook omdat ik zelf geen kinderen heb gekregen... Toen ik hoorde dat Liz schrijfster was,

vroeg ik of ze ook aan ghostwriting deed. Of zij misschien mijn levensverhaal zou willen schrijven. We besloten het te proberen. Na enkele gesprekken bespraken we het eerste hoofdstuk. Maar dat was helemaal niet zoals ik het wilde. Wat vond ik dat moeilijk. Ik kwam tot de conclusie dat ik het toch zelf moest gaan doen.”

Van Liz leert Christa vervolgens wat schrijven inhoudt. Een boek hoeft niet perfect te kloppen in de tijd. „Het gaat om het verhaal, zoals je dat als schrijver wilt vertellen. Dat is echt iets anders dan een chronologisch verslag. En zo ben ik begonnen. Liz was meteen enthousiast en koppelde mij aan haar uitgever van Triple Boeken. Na een paar weken kreeg ik bericht dat hij mijn verhaal graag in een boek wilde uitbrengen. Het was het waard om aan een groter publiek te vertellen. Wat was dat bijzonder...”

Het boek bevat pittige thema's. Ziekte, transplantatie, eetstoornis, kinderloosheid, miskramen en diepe rouw. Maar er is ook veel liefde van haar familie en geliefden en altijd maar weer die hoop door Christa's grenzeloze vertrouwen in God.

BEWOGEN MET MEZELF

Ruim een half jaar voor de transplantatie trouwt Christa met haar grote liefde Géor Pauw. Met hem is ze erg gelukkig. „Hij was echt een hele goede man voor me,” zegt ze liefdevol. Samen krijgt het jonge stel veel voor de kiezen. Behalve de ernstige ziekte, de transplantatie (die pas bij de tweede beschikbare lever écht doorging) stond hij ook naast haar toen Christa flink depressief raakte. „Er is een tijd geweest dat ik echt dood wilde. Ik was getransplanteerd, het ging lichamelijk veel beter met me, maar er was een hoop te verwerken. En mijn hormonen werkten nog steeds niet normaal. We kregen samen geen kinderen, wel twee keer een miskraam. Ik vond een dagboek dat ik had bijgehouden tijdens mijn eerste zwangerschap. Dat bleek een gouden bron te zijn voor die hoofdstukken.”

Wie denkt dat er wel genoeg op haar bordje ligt, heeft het mis. In mei 2001 gebeurt misschien wel het meest verdrietige van alles. Heel plotseling overlijdt Géor, op de leeftijd van 32 jaar. „Bij mijn ouders in de tuin kreeg hij een hartstilstand. Ik was daar niet bij. Het moment dat mijn vader en zwager op mijn werk kwamen om me dit te vertellen, was misschien wel het meest heftige moment van mijn leven. Ze namen me mee naar hem toe en ik zag ik dat het waar was.”

'IK HEB ZO'N KRACHT VAN GOD ERVAREN, HIJ HEEFT ME HIER ECHT DOORHEEN GEHOLPEN'

„Géor en ik hadden al vaak over sterven gepraat. Ik verlangde vaak naar de dood, dat wist hij. Toen ik hem zag liggen, stortte ik gek genoeg niet in. Ik kon alleen maar zeggen: 'Wauw! Hij is gewoon al in de hemel!' Ik was zó blij voor hem. Ik heb zo'n kracht van God ervaren, Hij heeft me hier echt doorheen geholpen. In plaats van boodschappen doen voor Géors 33ste verjaardag, stond ik zijn kist uit te zoeken. Maar ik kon het. Ik heb me enorm gedragen gevoeld.”

Het zijn indrukwekkende hoofdstukken in haar boek. Theo Veldhuis, de uitgever van 'Mijn leven overhoop', is enorm geraakt. „Hij vroeg me eens of het mogelijk was om een band te voelen met iemand die al in de hemel is...” Ze is even stil. „Géor was echt een fantastische man. Ik heb diep om hem gerouwd en hele zwarte periodes doorgemaakt, echt hartverscheurend. Tijdens het schrijven heb ik zoveel gehuild. Ik las dagboekfragmenten van mezelf terug. Voor de eerste keer. Ik heb Géors overlijden echt verwerkt, maar het schrijven van deze hoofdstukken bracht me weer helemaal terug in die tijd. Ik huilde om de Christa van toen. Wat was ik jong, ik voelde echt diepe bewogenheid met mezelf, alsof ik mezelf een knuffel wilde geven. Het schrijven was daardoor heel therapeutisch voor me.”

HAPPY END?

In 2004 trouwt Christa met haar tweede grote liefde: Gert Tomassen. Ze leert hem kennen via haar zus Anneke. „Of ik dit als teken van God zag? Nou, eerst niet hoor! Een gescheiden man, niet kerkelijk... niet bepaald ideaal. Maar we vonden elkaar leuk en toen we dit aan elkaar toegaven, waren we op slag verliefd. Heerlijk! Het was fantastisch om nog een keer te mogen trouwen. Aan die dag heb ik hele warme herinneringen. Er was ook ruimte voor het verdriet, Géors vader was onze getuige. Rouw om Géor blijft deel van mij, maar dat kan heel goed naast elkaar bestaan. Ik ben met Gert ook erg gelukkig.”

'HET LEVEN HEEFT NOG VEEL UITDAGINGEN VOOR MIJ'

haar levensverhaal over hoop

Betekent deze romantische wending een happy end voor Christa? „Nee, het leven heeft nog veel uitdagingen voor mij. De eetstoornis die begon toen ik net ziek was, is nooit over gegaan. Nog steeds ga ik 's nachts uit bed om te eten, het is te vergelijken met een verslaving. Omdat het nog niet over is, vond ik dit erg moeilijk om te beschrijven. Ik heb nu een goede therapie en het gaat beter.” De laatste jaren is Christa hier openheid over gaan geven. “Zowel Géor als Gert hebben jarenlang niks gemerkt als ik het bed uit sloop. Het was mijn grootste geheim.”

Ook de kinderloosheid blijft pijn doen. „Een paar jaar geleden kwam dat weer in alle hevigheid terug. Mijn neefje en nichtje kregen kinderen, de dochter van Gert werd moeder. Dat bepaalde mij weer zo bij mijn eigen gemis. Het schrijven hierover deed me beseffen dat God ook daar altijd bij is geweest, al zag ik dat in die jaren niet altijd. Ik hoop dat de lezers van mijn boek zien dat God er altijd bij is. Dwars door alles heen, in alle ellende, boosheid en ook als je in opstand komt tegen Hem. Hij houdt je vast.”

Voor de boekpresentatie van vanavond is Christa behoorlijk zenuwachtig, maar ze heeft er ook heel erg veel zin in. „Dit boek zie ik eigenlijk als mijn kind. Eindelijk mag ik het aan iedereen laten zien. Ik ben zo benieuwd naar de reacties. Ik hoop en bid dat de lezers niet alleen over mijn ellende lezen, maar vooral over hoop.”

📷 Christa Tomassen-Heek:
„Tijdens het schrijven heb ik zoveel gehuild.”

